

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-54/23 – 1

Zaak C-54/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

3 februari 2023

Verwijzende rechter:

Bundesgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

10 januari 2023

Verzoekende partij:

WY

Verwerende partij:

Laudamotion GmbH

Ryanair DAC

BUNDESGERICHTSHOF

BESLISSING

[omissis]

[omissis]:
10 januari 2023
[omissis]

in het geding tussen

WY, [omissis] Düsseldorf (Duitsland),

verzoeker en verzoeker tot *Revision*,

[omissis]

en

1. Laudamotion GmbH, [omissis] Schwechat (Oostenrijk),

verweerster en verweerster in *Revision*,

2. Ryanair DAC, [omissis] Dublin (Ierland),

verweerster

[omissis]

De Tiende civiele kamer van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland; hierna: „BGH”) heeft na de terechtzitting op 10 januari 2023 [omissis]

de volgende beslissing gegeven:

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

Overeenkomstig artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: „VWEU”) worden aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) de volgende vragen voorgelegd over de uitlegging van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91 (PB 2004, L 46, blz. 1):

1. Is een recht op compensatie wegens een vertraging van de vlucht van meer dan drie uur op grond van de artikelen 5, 6 en 7 van de verordening in het algemeen uitgesloten indien de passagier bij een dreigende langdurige vertraging gebruikmaakt van een door hemzelf geboekte alternatieve vlucht en daardoor de eindbestemming met een vertraging van minder dan drie uur bereikt, of kan er in deze situatie hoe dan ook een recht op compensatie bestaan indien er reeds vóór het tijdstip waarop de passagier zich uiterlijk bij de incheckbalie moet melden, voldoende zekere aanwijzingen zijn dat de vlucht op de eindbestemming met een vertraging van meer dan drie uur zou aankomen?
2. Indien de eerste vraag bevestigend moet worden beantwoord: is voor het ontstaan van het recht op compensatie wegens de vertraging van een vlucht van meer dan drie uur op grond van de artikelen 5, 6 en 7 van de verordening in de genoemde situatie vereist dat de passagier zich overeenkomstig artikel 3, lid 2, onder a), van de verordening op tijd bij de incheckbalie meldt?

Motivering:

- 1 I. Verzoeker vordert van verweerster sub 1 betaling van een compensatie op grond van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91 (PB 2004, L 46, blz. 1) (hierna: „verordening” of „passagiersrechtenverordening”).
- 2 Verzoeker heeft bij verweerster sub 2 een vlucht van Düsseldorf (Duitsland) naar Palma de Mallorca (Spanje) en terug geboekt. Verweerster sub 1 heeft de vlucht uitgevoerd. De heenvlucht zou op 31 oktober 2019 vertrekken. De vlucht heeft een vertraging van zes uur opgelopen. Verweersters hebben verzoeker geen eerdere alternatieve vlucht aangeboden. Wegens een afspraak op de plaats van bestemming boekte verzoeker zelf een alternatieve vlucht en bereikte hij Palma met een vertraging van minder dan drie uur.
- 3 Verzoeker heeft gesteld dat hij zich op tijd bij de incheckbalie heeft gemeld en daar door verweerster sub 1 op de hoogte is gesteld van de vertraging.
- 4 Verzoeker heeft van verweerster sub 1 een compensatie van 250 EUR te vermeerderen met buitengerechtelijke advocatenkosten en van verweerster sub 2 door middel van de schadestaatprocedure informatie over het bedrag van de niet verbruikte belastingen en betaling van het uit de informatie voortvloeiende bedrag gevorderd. Het Amtsgericht (rechter in eerste aanleg, Duitsland) heeft verweerster sub 2 bij tussenvonnis veroordeeld om de informatie te verstrekken en de vordering tegen verweerster sub 1 afgewezen.
- 5 De rechter in hoger beroep heeft het beroep van verzoeker tegen de gedeeltelijke verwerping van de vordering verworpen. Met het beroep in *Revision*, dat de rechter in hoger beroep heeft toegelaten, handhaaft verzoeker zijn vordering in eerste aanleg tegen verweerster sub 1. Verweerster sub 1 verzet zich tegen het beroep in *Revision*.
- 6 II. De rechter in hoger beroep is ervan uitgegaan dat verweerster sub 1 niet verplicht is om compensatie als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), en artikel 7, lid 1, van de passagiersrechtenverordening te betalen, hoewel de door haar uitgevoerde vlucht bij aankomst meer dan drie uur vertraging had. Verzoeker heeft die vlucht immers niet genomen en heeft de eindbestemming met een vertraging van minder dan drie uur bereikt. Het feit dat verzoeker de alternatieve vlucht zelf heeft geregeld, is niet relevant. Verzoeker is ook niet minder gunstig behandeld dan wanneer hij gebruik zou hebben gemaakt van de vlucht die door verweerster sub 1 is uitgevoerd. Mits aan de voorwaarden van § 280, lid 1, § 281, leden 1 en 3, en § 281 van het Bürgerliche Gesetzbuch (burgerlijk wetboek; hierna: „BGB”) is voldaan, kan hij aanspraak maken op compensatie van de kosten voor het door hem zelf geboekte alternatieve vervoer.

- 7 III. De beslissing op het beroep in *Revision* hangt af van de uitlegging van artikel 3, lid 2, artikel 5, lid 1, onder c), en artikel 7, lid 1, van de passagiersrechtenverordening.
- 8 1. Volgens de rechtspraak van het Hof hebben passagiers recht op de compensatie waarin is voorzien bij artikel 5, lid 1, onder c), gelezen in samenhang met artikel 7, lid 1, van de passagiersrechtenverordening, wanneer zij bij de aankomst op hun eindbestemming drie uur of meer hebben verloren (zie enkel arresten van 19 november 2009, *Sturgeon e.a.*, gevoegde zaken C-402/07 en C-432/07, [omissis] punten 61 en 69, en 23 oktober 2012, *Nelson e.a.*, gevoegde zaken C-581/10 en C-629/10, [omissis] punt 37; beschikking van 12 november 2020, *KLM*, C-367/20, [omissis] punt 27).
- 9 2. Vanuit dit oogpunt pleit er veel voor dat geen compensatie verschuldigd is wanneer de passagier bij een dreigende langdurige vertraging gebruik maakt van een door hemzelf geboekte alternatieve vlucht en daardoor de eindbestemming met een vertraging van minder dan drie uur bereikt.
- 10 a) Volgens de rechtspraak van het Hof zijn passagiers die een compensatie wegens langdurige vertraging vorderen, in beginsel niet verplicht om door middel van de instapkaart aan te tonen dat zij voor de betrokken vlucht aanwezig waren bij de incheckbalie, tenzij wordt aangetoond dat deze passagiers niet met de vertraagde vlucht zijn vervoerd (beschikking van 24 oktober 2019, *easyJet Airline*, C-756/18, [omissis] punten 33 en 34).
- 11 Dit zal waarschijnlijk zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat in beginsel alleen passagiers die gebruik hebben gemaakt van de betrokken vlucht en daadwerkelijk met een vertraging van meer dan drie uur op hun eindbestemming zijn aangekomen, recht hebben op compensatie wegens langdurige vertraging.
- 12 b) Dit uitgangspunt strookt met de fundamentele overwegingen waaruit het Hof de in de verordening niet uitdrukkelijk neergelegde verplichting tot compensatie in geval van langdurige vertraging bij aankomst afleidt.
- 13 Het Hof baseert dit rechtsgevolg met name op het Unierechtelijke gelijkheidsbeginsel op grond waarvan vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld, tenzij dit objectief gerechtvaardigd is. Volgens het Hof is hierbij van doorslaggevend belang dat passagiers van vluchten met een langdurige vertraging bij aankomst en passagiers van geannuleerde vluchten zich in een vergelijkbare situatie bevinden wat betreft de compensatie waarin de verordening voorziet, aangezien zij vergelijkbare ongemakken moeten ondergaan, te weten een tijdverlies van ten minste drie uur ten opzichte van de oorspronkelijke planning van hun vlucht (zie arresten van 19 november 2009, *Sturgeon e.a.*, gevoegde zaken C-402/07 en C-432/07, [omissis] punten 50 e.v., en 23 oktober 2012, *Nelson e.a.*, gevoegde zaken C-581/10 en C-629/10, [omissis]).

- 14 Voorwaarde voor een gelijke behandeling is dus in beginsel dat de betrokken passagiers daadwerkelijk met een vertraging van ten minste drie uur op hun eindbestemming zijn aangekomen. Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat het voor de bevestiging van een recht op compensatie niet volstaat dat een passagier in een hypothetisch causale keten een dergelijke vertraging zou hebben moeten aanvaarden.
- 15 c) In deze uitgangssituatie leidt de omstandigheid dat de luchtvaartmaatschappij haar verplichting niet is nagekomen om een alternatieve vlucht aan te bieden waarmee de vertraging had kunnen worden voorkomen, op zichzelf waarschijnlijk niet tot een ander oordeel.
- 16 aa) Volgens de rechtspraak van het Hof moet een luchtvaartmaatschappij de passagier in geval van vertraging of annulering echter een andere rechtstreekse of indirecte vlucht aanbieden die de betrokken of een andere luchtvaartmaatschappij uitvoert en die op een minder laat tijdstip aankomt dan de volgende vlucht van de betrokken luchtvaartmaatschappij, tenzij het organiseren van een dergelijke alternatieve vlucht voor die laatste een onaanvaardbaar offer betekent gelet op de mogelijkheden van haar onderneming op het relevante tijdstip (arrest van 11 juni 2020, Transportes Aéreos Portugueses, C-74/19, [omissis] punt 61, en beslissing BGH van 6 april 2021, XZR 11/20, [omissis] punt 41).
- 17 Wanneer de maatschappij deze verplichting niet nakomt, vloeit hieruit op zich echter geen recht op compensatie als bedoeld in artikel 7, lid 1, van de passagiersrechtenverordening voort. De verordening heeft weliswaar tot doel om annuleringen of vertragingen zo veel mogelijk te voorkomen, maar een recht op compensatie bestaat er volgens de verordening alleen bij een tijdverlies van ten minste drie uur.
- 18 bb) Uit het beginsel van gelijke behandeling kan in dergelijke situaties waarschijnlijk geen recht op compensatie worden afgeleid louter omdat de niet-nakoming van de verplichting tot omboeking naar een andere vlucht eveneens ernstige ongemakken voor de passagiers met zich kan meebrengen.
- 19 De verordening voorziet niet voor elk soort ongemak in een compensatie als bedoeld in artikel 7, lid 1, van de verordening, maar alleen voor situaties waarin er sprake is van een tijdverlies van ten minste drie uur. Deze regeling kan niet door middel van het beginsel van gelijke behandeling worden overgedragen op situaties waarin een dergelijk tijdsverlies niet heeft plaatsgevonden.
- 20 Het Hof heeft dan ook geoordeeld dat de omboeking van een (eerste) deelvlucht weliswaar een ongemak met zich meebrengt voor de betrokken passagier, maar dat een dergelijk ongemak niet als „ernstig” in de zin van de verordening kan worden aangemerkt wanneer die passagier zijn eindbestemming met de geboekte tweede deelvlucht desondanks met een vertraging van minder dan drie uur bereikt (arrest van 30 april 2020, Air Nostrum, C-191/19, [omissis] punt 32).

- 21 3. Een andere beoordeling zou echter in elk geval vereist kunnen zijn wanneer er al vóór het tijdstip waarop de passagier zich uiterlijk bij de incheckbalie moet melden, voldoende zekere aanwijzingen zijn dat een vertraging van ten minste drie uur op de eindbestemming te verwachten is.
- 22 In geval van annulering hebben de passagiers krachtens artikel 5, lid 1, onder c), van de passagiersrechtenverordening reeds recht op compensatie wanneer hun geen andere vlucht met een tijdsverlies van minder dan drie uur wordt aangeboden.
- 23 Indien aan deze voorwaarden is voldaan, is het in principe irrelevant of de passagier daadwerkelijk voor de geplande reis verschijnt en wanneer hij op de eindbestemming aankomt. In dat geval is de passagier evenmin verplicht om zich op tijd bij de incheckbalie te melden. Wanneer vaststaat dat de vlucht is geannuleerd, zou dit hoe dan ook zinloos zijn.
- 24 Zoals de verwijzende rechter reeds in een ander verband heeft uiteengezet (beschikking BGH van 3 mei 2022, X ZR 122/21, punt 16), zou er sprake kunnen zijn van een vergelijkbare situatie indien er reeds vóór het tijdstip waarop de passagier zich uiterlijk bij de incheckbalie moet melden, voldoende zekere aanwijzingen zijn dat de vlucht alleen nog met een vertraging van meer dan drie uur op de eindbestemming kan worden uitgevoerd. In die situatie zou het verzoek om zich niettemin tijdig bij de incheckbalie te melden, net zoals in geval van een annulering zinloos zijn.
- 25 Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat een recht op compensatie in deze situatie, net zoals in geval van annulering, niet afhangt van de vraag of de passagier voor de geplande reis is verschenen en wanneer hij op zijn eindbestemming is aangekomen.
- 26 4. In casu zou het beroep in *Revision* van verzoeker ongegrond blijken te zijn, indien een recht op compensatie in het algemeen is uitgesloten wanneer een passagier de eindbestemming heeft bereikt met een vertraging van minder dan drie uur.
- 27 5. Indien er daarentegen een recht [op compensatie] bestaat, wanneer reeds vóór het tijdstip waarop de passagier zich uiterlijk bij de incheckbalie moet melden, voldoende zekere aanwijzingen voor een langdurige vertraging zijn, rijst voorts de vraag of een recht op compensatie in die situatie vereist dat de passagier zich niettemin op tijd bij de incheckbalie meldt om de luchtvaartmaatschappij de gelegenheid tot omboeking te geven.
- 28 De verwijzende rechter heeft het Hof reeds in een andere zaak om een prejudiciële beslissing over deze vraag verzocht. Gelet op het bovenstaande uitgangspunt is deze ook voor de beslechting van het onderhavige geding van belang.

- 29 De rechters in de eerdere instanties hebben nog geen uitspraken gedaan over de vraag of verzoeker zich, zoals wordt gesteld, op tijd bij de incheckbalie heeft gemeld. Indien dit voor een recht op compensatie niet vereist is, kan de verwijzende rechter ten gronde definitief uitspraak doen. In het andere geval zou de zaak voor verdere verduidelijking moeten worden terugverwezen naar de rechter in hoger beroep.

[omissis]

WERKDOCUMENT